
AZ OSZTÁLYOZÓ VIZSGA KÖVETELMÉNYEI A FELSŐ TAGOZATON

A PEDAGÓGIAI PROGRAM hatályos rendelkezése:

2-8. évfolyamon a magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie, ha:

- az iskola vezetője felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvételtől,
- az iskola vezetője engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse,
- egy tanítási évben 250 óránál többet mulasztott,
- mulasztása az adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja,
- magántanuló volt.

Az osztályozó vizsga tantárgyai a következők:

- 5-6. évfolyamon: magyar irodalom, magyar nyelvtan, történelem, matematika, természetismeret, idegen nyelv
- 7-8. évfolyamon: magyar irodalom, magyar nyelvtan, történelem, matematika, fizika, biológia, kémia, földrajz, idegen nyelv

Tartalom

5. évfolyam.....	1
6. évfolyam.....	5
7. évfolyam.....	10
8. évfolyam.....	15

5. ÉVFOLYAM

Magyar irodalom

- A tanuló legyen képes tanári segítséggel a tanult művekről rövid, egyszerű tartalmi, szerkezeti elemzést készíteni. Tudja pontosan meghatározni néhány mű versformáját, ritmusát, műfaját.
- Kulturáltan tudjanak kommunikálni egymással egyszerűbb kérdésekről.
- Írásbeli szövegalkotásban, feleleteiben használja a szakkifejezéseket, saját szavaival tudja megfogalmazni a véleményét.
- Tudjon önállóan vázlat alapján felkészülni egy-egy óra anyagából.
- Tudja csoportosítani, tipizálni a meséket. Tudjon különbséget tenni népmese és irodalmi mese között. Ismerje fel a mesék műfaji sajátosságait.
- Értelmesen és pontosan tudja felolvasni a szövegeket, a kijelölt memoriterek tisztán, tagoltan, megfelelő ritmusban tudja előadni. (Egy mese részlete; Petőfi Sándor: János vitéz – részletek, Az alföld; Arany János: Családi kör – részletek)
- Házi olvasmány: Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk

Magyar nyelv

- A tanuló igazodjon el a mindennapi kommunikációs helyzetekben.
- Legyen képes egy szöveg megértésére, a szövegből információk visszakeresésére.
- Ismerje a főbb beszélőszervek működését, ismerje fel a magánhangzókat, a mássalhangzókat. Ismerje a hangok csoportosításának főbb szempontjait.
- Ismerje a betűrendbe sorolásnak, az elválasztásnak és a keltezésnek a fontosabb szabályait.
- Ismerje fel és nevezze meg a hangutánzó, a hangulatfestő, a többjelentésű, a rokon értelmű és ellentétes jelentésű szavakat a szövegben.
- Legyen képes 2-3 mondatban a mindennapi élményeiről és olvasmányai hatásáról beszélni.

Matematika

Gondolkodási és megismerési módszerek

- Halmazba rendezés adott tulajdonság alapján, részhalmaz felírása, felismerése.
- Két véges halmaz közös része, két véges halmaz egyesítése, ezek felírása, ábrázolása.
- Néhány elem kiválasztása adott szempont szerint.
- Néhány elem sorba rendezése különféle módszerekkel.
- Állítások igazságának eldöntésére, igaz és hamis állítások megfogalmazása.
- Összehasonlításhoz szükséges kifejezések helyes használata.
- Néhány elem összes sorrendjének felsorolása.

Számtan, algebra

- Racionális számok írása, olvasása, összehasonlítása, ábrázolása számegyenesen.
- Ellentett, abszolút érték felírása.
- Mérés, mértékegységek használata, átváltás egyszerű esetekben.
- Két-három műveletet tartalmazó műveletsor eredményének kiszámítása, a műveleti sorrendre vonatkozó szabályok ismerete, alkalmazása. Zárójelek alkalmazása.
- Szöveges feladatok megoldása következtetéssel.
- Becslés, ellenőrzés segítségével a kapott eredmények helyességének megítélése.
- A hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, idő, tömeg szabványmértékegységeinek ismerete. Mértékegységek egyszerűbb átváltásai gyakorlati feladatokban. Algebrai kifejezések gyakorlati használata a terület, kerület, felszín és térfogat számítása során.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Tájékozódás a koordinátarendszerben: pont ábrázolása, adott pont koordinátáinak a leolvasása.
- Egyszerűbb grafikonok, elemzése.
- Egyszerű sorozatok folytatása adott szabály szerint, szabályok felismerése, megfogalmazása néhány tagjával elkezdett sorozat esetén.

Geometria

- Tételek, félegyenes, szakasz, szögtartomány, sík, fogalmának ismerete.
- A geometriai ismeretek segítségével a feltételeknek megfelelő ábrák rajzolása. A körző, vonalzó célszerű használata.
- A tanult síkbeli és térbeli alakzatok tulajdonságainak ismerete és alkalmazása feladatok megoldásában.
- Téglalap kerületének és területének kiszámítása.
- A téglatest felszínének és térfogatának kiszámítása.
- A tanult testek térfogatának ismeretében mindennapjainkban található testek térfogatának, űrmértékének meghatározása.

Valószínűség, statisztika

- Egyszerű diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása.
- Néhány szám számtani közepének kiszámítása.
- Valószínűségi játékok, kísérletek során adatok tervszerű gyűjtése, rendezése, ábrázolása.

Történelem

I. Az emberiség őskora. Egyiptom és az ókori Kelet kultúrája

A tanuló ismerje fel az emberi munka és a környezethez való alkalmazkodás jelentőségét, valamint a különböző emberi közösségeknek (család, törzs stb.) az egyes történelmi korokban betöltött szerepét. Tudatosuljanak benne az állam különböző társadalomszervező funkciói (munka megszervezése, védelem stb.). Lásza be, hogy az emberi civilizációt sokak munkája teremtette meg, valamint a múlt emlékei, maradványai megóvásra érdemesek.

Legyen képes tankönyvi olvasmányok és képek által közvetített történetekből ismereteket szerezni az őskorról és az ókori Keletről, valamint azok valós és a fiktív elemeinek a megkülönböz-

tetésére a régi korokról szóló történetekben. A történetek elmesélésével fejlessze szóbeli kifejezőmódját. Értse meg az időszámítás jelentőségét és ismerje meg annak technikáját. Ismerje fel a történelmi térképek sajátosságait, a földrajzi térképekhez viszonyítva is.

II. Az ókori görög–római világ

Ismerje fel a tanuló, hogy az ókori görögséget a közös nyelv, a mondai történetek, a vallás és az olimpiai játékok kapcsolták össze. Lássa, hogy az athéniak a perzsák elleni harcokban nemcsak a földjüket, városukat védték, hanem a szabadságukat is. Értékelje az ókor hőseinek közösségükért tett bátor, önfeláldozó magatartását. Értse meg, hogy a történelem szereplőit, hőseit elsősorban a közösség érdekében tett cselekedeteik alapján értékelhetjük. Legyen tisztában azzal, hogy az ókori rómaiak olyan hatalmas birodalmat hoztak létre, mely a Kárpát-medence területére is kiterjedt, így fontos a pannóniai római örökségünk kulturális emlékeinek megismerése, megbecsülése és védelme. Legyen képes szöveges és képi információk gyűjtésére, azok egymással való összevetésére ókori görög–római témákból, valamint korabeli régészeti emlékek megfigyelésére, lelet és rekonstrukció összevetésére is. A megismert történelmi fogalmakat alkalmazza helyesen, az egyszerű írásos forrásokat értse meg, és tanári segítséggel dolgozza fel. Legyen képes történelmi események időrendbe állítására és időszalagon való elhelyezésére is.

III. A középkori Európa világa

Ismerje fel a tanuló, hogy a különböző népek vallása, kulturális, társadalmi és gazdasági tevékenysége kölcsönösen hat egymásra. Lássa, hogy a közösségeket a munka tartja fenn, a gazdasági fejlődés szempontjából pedig fontos az egyéni érdekelttség, valamint azt, hogy a társadalmi életet a szellemi és anyagi viszonyok együttesen határozzák meg. Érzékelje, hogy a korszak meghatározó vallási és szellemi irányzatainak (lovagi kultúra, humanizmus stb.) máig mutató hatásuk van. Ismerje fel a középkori keresztény államok kialakulásának jelentőségét.

Legyen képes a középkori Európa főbb változásainak a bemutatására, meghatározó vallásainak megkülönböztetésére jellegzetességeik alapján. Sokoldalúan és kritikus szemlélettel ismerje meg a középkori ember életét, szóbeli kifejezőképességét fejlessze erről szóló történetek elbeszélésével.

IV. A magyarság történetének kezdetei és az Árpádok kora

A tanuló becsülje meg az országalapítók és -építők (uralkodók és közemberek) munkáját és emlékét. Ismerje fel a közösségi összefogás, áldozatkészség és helytállás erejét a haza építésében és védelmében. Értékelje hazánk európai keresztény államközösségbe való sikeres beilleszkedését, ismerje fel a keresztény értékrend máig ható elemeit és azok jelentőségét. Lássa be, hogy az utókor a korszak szereplőit a közösség érdekében tett cselekedeteik alapján értékeli. Ismerje meg és dolgozza fel a magyarság régmúltját, a tények és a vitatott kérdések (eredet, rokonság stb.) együttes feltárásával is. Ismerje fel a mondák és valóság közötti kapcsolatokat és ellentmondásokat egyaránt. Különböző források feldolgozása és ütköztetése révén fejlessze kritikai gondolkodását.

Természetismeret

- Legyenek képesek konkrét természeti formák, tárgyak, élő lények és egyszerű jelenségek, folyamatok megfigyelésére, tapasztalatainak rögzítésére élő szóban, rajzban és írásban.
- Tudják felidézni a természeti és az ember által létesített környezetre vonatkozó konkrét, szemléletes képi tartalmakat. E képzetek alapján tudjanak ítéleteket alkotni, következtetéseket levonni.
- Legyenek képesek a leggyakoribb térképjelek alapján elemi térkép használatra. Fogalmazzák meg milyen az aktuális időjárás.
- Tudják a tanult mértékegységek alkalmazásával a vizsgált jelenségeket mennyiségileg is jellemezni, és a mért adatokat értelmezni.
- Tudják megkülönböztetni a különböző halmazállapotokat és értsék azok változásait. Jellemezzék az évszakokat időjárásuk szerint.
- Ismerjék az időjárást kialakító legfontosabb tényezőket. Jellemezzék éghajlatunkat.
- Ismerjék az időjárási események és a felszín változása közötti összefüggéseket. Ismerjék fel a megfigyelt táj legfontosabb felszínformáit.

- Tudják értelmezni az egyszerű felszínformákat kialakulásuk szerint.
- Tudjanak jellemző tulajdonságokat mondani megfigyelt kőzetmintákról.
- Ismerjék fel az emberek földrajzi környezetet veszélyeztető tevékenységét.
- Értsék meg, hogy a környezet állapotának romlásáért az emberek a felelősek.
- Tudják megkülönböztetni leggyakoribb gyümölcsseinket, zöldségnövényeinket.
- Megfigyelt tulajdonságaik alapján jellemezzék azokat.
- Ismerjék a táplálkozásunkban betöltött szerepüket.
- Ismerjék fel a települési környezet leggyakrabban előforduló állatait és a háziállatokat.
- Legyenek tisztában az állatvédelem jelentőségével, erkölcsi szabályaival.

Idegen nyelv: angol

- Célnyelvi óravezetés növekvő biztonsággal történő követése
- Rövid, egyszerű tanári utasítások alaposabb és biztosabb megértése
- Ismert témákról szóló rövid kérdések és néhány rövid mondatból álló szövegek megértése.
- A szöveg lényegének kiszűrése megértést segítő, változatos feladatok segítségével.
- Rövid válaszokkal, cselekvéssel való reagálás ismert témákhoz vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre, kérésekre, felszólításokra.
- Egyszerű kérdések feltevése ismert témákhoz, osztálytermi szituációkhoz, egyéni szükségletekhez kapcsolódva.
- Egyszerű nyelvi eszközöket és nonverbális elemeket tartalmazó rövid párbeszéd eljátszása társakkal.
- Kommunikálás begyakorolt beszédfordulatokkal (pl. bemutatkozás, bemutatás, üdvözlés, köszönés, alapvető információ kérése és adása saját magáról, társairól, közvetlen környezetéről, különböző dolgok kérése és adása, tetszés, nemtetszés kifejezése)
- Aktív részvétel dalok, mondókák, versek, történetek előadásában
- Tanári példa vagy autentikus hangzóanyag hallgatása és együttes elmondása után közös vagy önálló ismétlés; a kiejtés, intonáció, hangsúly, ritmus játékos gyakorlása
- Egyszerű szövegek olvasása, lényegük megértése, a szövegek feladatokon keresztül történő feldolgozása.
- Egyszerű, informatív szövegből (pl. brosúrából, menürendből, utcai táblákról, feliratokról) tárgyyszerű információ szerzése.
- Rövid, egyszerű, írott instrukciók követése képek segítségével
- Szavak és rövid szövegek másolása, illetve hallás utáni leírása.
- Rövid mondatok írása egyszerű nyelvi szerkezetek felhasználásával (pl. napirend bemutatása, emberek, állatok, tárgyak jellemzése).
- Különböző műfajú, egyszerű, rövid szövegek írása (pl. hagyományos vagy elektronikus képeslap, üdvözlőlap, meghívó, üzenet, SMS, e-mail).
- Egyszerű, autentikus kérdőívek, adatlapok kitöltése.

Idegen nyelv: német

Hallott szöveg értése

- követni tudja a kissé komplexebb formában elhangzó és kevesebb nonverbális elemmel támogatott célnyelvi óravezetést;
- megérti az osztálytermi tevékenységekhez kapcsolódó, kevesebb nonverbális elemmel támogatott és bővülő szókinccsel megfogalmazott, de továbbra is rövid, egyszerű tanári utasításokat;
- megérti az ismert témákhoz kapcsolódó, egy-egy rövid mondatból álló kérdéseket, a néhány rövid mondatból álló megnyilatkozásokat;
- felismeri a mindennapi témakörökben elhangzó rövid, egyszerű szövegekben az ismerős szavakat, fordulatokat, ezekből képes következtetni a szövegek témájára;

- a megértést segítő feladatokra támaszkodva képes kiszűrni a lényegét és néhány konkrét információt ismert témájú rövid, egyszerű szövegekből;
- egyre önállóbban alkalmaz néhány, a megértést segítő alapvető stratégiát.

Beszédkésztség

- képes beszédszándékát egyszerű nyelvi eszközökkel, bővülő szókinccsel és nonverbális elemekkel támogatva kifejezni;
- képes egyszerű kérdéseket feltenni ismert témákról, illetve egyszerű nyelvi eszközökkel válaszolni a hozzá intézett kérdésekre;
- képes rövid beszélgetést folytatni ismert témákról, egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal;
- képes rövid beszélgetést folytatni a társakkal a tanult témákról;
- közösen elő tud adni rövid, egyszerű szövegeket;
- kiejtése az ismert szöveg célnyelvi normákhoz közelít, intonációja helyes és beszédtempója megfelelő.
- el tud mondani rövid, egyszerű szövegeket, illetve elő tud adni társaival közösen, tanári segítséggel párbeszédet;
- egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott, összefüggő leírást tud adni saját magáról és a környezetében előforduló tárgyakról, élőlényekről, eseményekről;
- képes néhány egyszerű nyelvtani szerkezet és mondatfajta használatára;
- képes szavak, szócsoportok, egyszerű cselekvések, történések összekapcsolására kötőszavakkal;
- be tudja mutatni munkáját egyszerű nyelvi eszközökkel;
- el tud mondani ismert szöveget a célnyelvi normához közelítő kiejtéssel, intonációval és beszédtempóban

Olvasott szöveg értése

- a megértést segítő elemekre támaszkodva felismeri és megérti az egyszerű szövegekben az ismert neveket, szavakat és mondatokat;
- megérti a különböző műfajú, egyszerű, autentikus szövegek lényegét;
- egyszerű, autentikus szövegekből képes kiszűrni néhány alapvető információt;
- el tudja végezni az olvasott szövegre vonatkozó egyszerű feladatokat;
- a készségeket, képességeket kreatívan használja az olvasott szövegek értelmezéséhez;
- érdeklődése kialakul a célnyelvi kultúra irodalmi, művészeti alkotásai iránt.

Íráskésztség

- képes ismert témáról rövid, egyszerű mondatokat írni;
- megadott mintát követve különböző műfajú és életkorának megfelelő témájú rövid szövegeket alkot;
- írásbeli válaszokat ad személyes adatokra vonatkozó egyszerű kérdésekre;
- elvégzi a közösen feldolgozott olvasott szöveghez kapcsolódó írásbeli feladatokat;
- részt vesz írásbeli nyelvi játékokban;

képes a meglévő szókinccs, tudás kreatív alkalmazására az őt érdeklő témájú, egyszerű szövegek írásánál.

6. ÉVFOLYAM

Magyar irodalom

- A tanuló legyen képes tanári segítség nélkül is a tanult művekről rövid, egyszerű tartalmi, szerkezeti és stilisztikai elemzést készíteni, ismerje fel néhány fontosabb mű versformáját, ritmusát, műfaját.
- Tudjon csoportosítani, tipizálni meséket, a mesetípusokhoz tudjon példaszövegeket rendelni.
- Tudjon önállóan vázlatot készíteni egy-egy óra anyagából, és tudjon vázlatai alapján felkészülni e

- Értelmesen és pontosan tudja felolvasni a szövegeket, a kijelölt memoritereket tisztán, tagoltan, megfelelő ritmusban tudja elmondani. (Arany János: A walesi bárdok; Arany János: Toldi – részletek; Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez)
- Hangos olvasása legyen a szövegműfajhoz és a témához illő.
- Ismerje a legfontosabb fogalmak jelentését, tudja helyesen használni azokat.
- Írásbeli munkáiban törekedjen a pontosságra.
- Házi olvasmány: Gárdonyi Géza: Egri csillagok

Magyar nyelv

- A tanuló igazodjon el a mindennapi és csoportos kommunikációs helyzetekben.
- Legyen képes egy szépirodalmi, dokumentum- és ismeretterjesztő szöveg megértésére, a szövegből információk visszakeresésére.
- Legyen képes tanári irányítással a szövegalkotáshoz anyagot gyűjteni, önállóan rövid elbeszélést, leírást és jellemzést fogalmazni saját élményei, képzelete, valamint filmek és olvasmányok alapján.
- Ismerje a főbb szófajok általános jellemzőit, alaki sajátosságait. Ismerje fel őket az írott szövegekben, és tudja megnevezni őket.
- Ismerje a szóképzés fogalmát, és tudjon néhány képzőt megnevezni, fölismerni.
- Legyen képes néhány mondatban a mindennapi élményeiről és olvasmányai hatásáról beszélni.

Matematika

Gondolkodási módszerek

- Matematikai modellek felismerése.
- Gondolatmenet megtervezése, a terv követése.
- Fordított irányú okoskodás.

Számтан, algebra

- Racionális számok halmaza.
- Racionális számok abszolút értéke.
- Szorzás, osztás törtekkel, tizedes törtekkel.
- Műveletek negatív számokkal.
- Becslések racionális számok körében. Osztó, többszörös fogalma.
- Oszthatósági szabályok (2, 5, 10, 4, 3, 9).
- Legkisebb közös többszörös, legnagyobb közös osztó számolása definíció alapján.
- Számok felbontása prímtényezőkre.
- Egyenes és fordított arányosság felismerése, ábrázolása, számolási feladatok.
- Százalék fogalma.
- Százalékszámítás arányos következtetéssel.
- Egyszerű, elsőfokú egyenletre vezető szöveges feladatok megoldása következtetéssel (fordított irányú okoskodással, mérleg-elvvel).

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Változó helyzetek, időben lejátszódó történések megfigyelése, szavakban való megismétlése.
- Adatok lejegyzése, ábrázolása derékszögű koordináta-rendszerben.

Geometria, mérés

- Tengelyes szimmetria tulajdonságainak ismerete.
- Alapszerkesztések (másolás, merőleges, párhuzamos, szakaszfelező merőleges).
- Vázlatkészítés.
- Szerkesztés lépéseinek lejegyzése.
- Tengelyes tükrözés.

- Sokszögek kerülete.
- Téglatestek felszínének, térfogatának számítása.

Valószínűség, statisztika

- Biztos, lehetetlen esemény felismerése.
- Adatok lejegyzése, ábrázolása oszlopdiaagramon, kördiagramon.

Történelem

I. A virágzó középkor Magyarországon

Tudatosuljon a tanulóknak, hogy a királyok, uralkodók nevét a kor kihívásaira adott és személyes tulajdonságaik által meghatározott válaszaik, illetve azok eredményessége alapján örzi meg a történelmi emlékezet. Értsék meg, hogy a bel- és külpolitikai válsághelyzeteken megfelelő intézkedésekkel, azok következetes végrehajtásával és személyes példamutatással úrrá lehet lenni. Értsék meg, hogy egy ország – így például Magyarország – bel- és külpolitikai helyzetét nem a „jó király” – „rossz király” alternatíva határozza meg, hanem elsősorban a nemzetközi helyzet, illetve a belpolitikai kihívásokra adott megfelelő intézkedések. Nem minden külpolitikai válság hordozza magában a megnyugtató megoldás lehetőségét: I. Károly, Nagy Lajos és Hunyadi Mátyás kora lehetőséget adott az ország felvirágoztatására, a Mátyást követő ötven évben viszont az Oszmán Birodalom megerősödése, küzdelme a Habsburgok birodalmával olyan helyzetet teremtett, amelyben lehetetlen volt megőrizni az ország egységét. Ismerjék meg a tanulóknak a kor embereinek életmódját, jellegzetes lakhelyeit.

II. A világ és Európa a kora újkorban

A tanulóknak értsék meg, a nagy földrajzi felfedezések okait (a Török Birodalom terjeszkedése miatt a kereskedők India felé új kereskedelmi utakat kerestek) és következményeit, és azt, hogy milyen változások miatt tekinthetjük Amerika felfedezését (1492) az újkor kezdetének! Tekintsék át az új gazdasági folyamatokat: a világkereskedelem megjelenésével egyre több iparcikkre volt szükség, és céhes ipart felváltó manufaktúraipar megfelelt ennek a kihívásnak. Lássák, hogy az egyház megreformálásának igénye új egyházak kialakulásához vezetett (reformáció) és fel tudják sorolni, hogy a protestáns egyházak miben különböztek a katoliktól. Ismerjék fel, hogy a reformáció a katolikus egyházat is megújulásra kényszerítette. Tudják, hogy a XVII. század közepén Angliában forradalom döntötte meg a király egyeduralmát, és létrejött az alkotmányos királyság, Franciaországban viszont megerősödött a király egyeduralkodása. Oroszországban a több száz éves tatár uralom után az orosz uralkodók – legfőképp Nagy Péter cár – erős központi hatalmat teremtettek, és erőszakkal modernizálták az országot. A XVIII. században, az „ész korában” rohamosan terjedtek a felvilágosodás eszméi. A tanulóknak ismerjék meg a felvilágosodás legfőbb tanításait. Anglia 13 amerikai gyarmatán önkényuralmat gyakorolt. A gyarmatok 1776-ban fellázadtak és kikiáltották az Amerikai Egyesült Államok függetlenségét. Fontos, hogy a tanulóknak értsék: az Egyesült Államok hatalmi berendezkedése a gyakorlatban valósította meg a felvilágosodás eszméit (az emberi szabadságjogok biztosítása, a hatalommegosztás elve).

III. Magyarország a kora újkorban

Értsék meg a tanulóknak, hogy mohácsi vereség után miért szakadt az ország kettő, majd három részre, és milyen körülmények alakultak ki a három részben. A török hódoltsági rész jelentősen elmaradt a fejlődésben. Nagy várháborúk dúltak a hódoltság és a királyi Magyarország határán. A királyi Magyarország gazdasága fejlődött, nemessége (különösen a főnemesség) gazdagodott. Az országot a király Bécsből kormányozta. A szultán fennhatóságát elismerő Erdélyi Fejedelemség gazdasága és kultúrája Bethlen Gábor uralkodása alatt élte virágkorát. A Habsburgok az erőviszonyok és a nyugat-európai háborúk miatt sokáig nem próbálták meg a török kiűzését, de amikor a XVII. század végén a török ismét megostromolta Bécsset, elhatározták, hogy nemzetközi haderővel kiűzik a törököt Magyarországról. Buda visszavétele után a Habsburgok fegyverrel megszerzett tartományként kezelték hazánkat. Ismerjék fel a tanulóknak, hogy elsősorban ez robbantotta ki a Rákóczi-szabadságharcot, amelyet csak nyolcéves küzdelemben tudtak leverni. A szabadságharc eredmé-

nyeként Magyarország megőrizte viszonylagos önállóságát. A XVIII. század közepétől a kormányzást a felvilágosult önkényuralom jellemezte. Egyre ritkábban hívták össze a magyar országgyűlést, de sok reformot is bevezettek, amelyek a fejlődést szolgálták. Az egyik Habsburg-uralkodó (II. József) a birodalmi egység céljából németesíteni akarta hazánkat is (hivatalos nyelv), ami komoly nemzeti ellenállást váltott ki.

IV. A forradalmak és a polgárosodás kora Európában

Ismerjék fel a tanulók, hogy a XVIII. század második felében kezdődő ipari forradalom, és a XVIII. század végi–XIX. század eleji politikai-társadalmi forradalmak gyors változásokat hoztak a politikai életben és a gazdaságban. A változások nem egymás után, hanem egyszerre, egymást erősítve zajlottak le. Az 1789-ben kezdődő francia forradalom a felvilágosodás szellemében elsöpörte a királyi önkényuralmat és megteremtette Franciaországban a polgári nemzetállamot. Értsék meg a tanulók, hogy kettős forradalom során megszülettek az első polgári nemzetállamok, másrészt az Angliából kiinduló ipari forradalom a gőz energiájának felhasználásával eddig soha nem látott gyorsasággal alakította át a gazdasági életet. Az ipari forradalom eredményeképp sorra alakultak a nagy tőkés vállalkozások és egyre nagyobb létszámúvá vált a bérmunkások (proletárok) rétege. Értsék meg, hogy a bérmunkások siralmas helyzetükön elsősorban szakszervezetek alakításával igyekeztek változtatni, de tartós és jelentős javulást csak a választójog kibővítésétől remélhettek. Ismerjék meg a tanulók, hogy Franciaországban a forradalom után a politikai erők harcán végül Napóleon lett úrrá. A magát császárrá koronázó hadvezér szinte egész Európát az uralma alá vonta. A háborúk segítettek elterjeszteni a polgári eszméket Európában. Napóleon legyőzése után alakult meg a Szent Szövetség azzal a céllal, hogy a jövőben megakadályozzon minden forradalmat és szabadságharcot – természetesen hiába. A XIX. század első felében sorra lángoltak fel az elnyomott népek harcai Európában és Dél-Amerikában.

V. A polgárosodás kora Magyarországon

Tudatosuljon a tanulókban, hogy a magyar társadalom sajátosságai miatt a nemesség vezette a polgári átalakulásért folyó küzdelmet. A rendi országgyűléseken a XIX. század első harmadától erősödött meg az ellenzéki politikusok tábora. Érezzék át a tanulók a cselekvő, sok esetben önfeláldozó hazaszeretet jelentőségét: a bécsi udvar sem megfélemlítéssel (büntetések), sem a megyegyűlések nemeseinek megvesztegetésével, leitatásával nem tudott tartósan úrrá lenni a reformmozgalmon. Lássák be a tanulók, hogy Széchenyi és Kossuth programjában a célhoz vezető út tekintetében ugyan jelentős eltérés volt, maga a fő cél (a fejlett, polgárosult Magyarország) azonban mindvégig azonos volt. Széchenyi az arisztokrácia és a bécsi udvar támogatására alapozta terveit. Kossuth elsősorban a középnemességre kívánt támaszkodni és gyorsabb ütemű fejlődést akart. Kossuth reformterveit az általa szerkesztett Pesti Hírlapban hatékonyan népszerűsítette reformterveit. Ismerjék fel a tanulók a sajtónyilvánosság egyre növekvő szerepét. A magyar nemzeti érzés kibontakozásával és erősödésével párhuzamosan a hazánkban élő nemzetiségek is egyre több jogot követeltek. A polgári-nemzeti célkitűzéseket a reformellenzékét összefogó Ellenzéki Párt összegezte programjában.

VI. Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc

Értsék meg a tanulók a nemzetközi események egymásra hatását: a „népek tavaszán” lezajlott forradalmi hullám döntően hatott a Pozsonyban ülésző (utolsó) rendi országgyűlésre is, ahol mindkét táblán elfogadták a főbb reformjavaslatokat. A bécsi, majd március 15-én a pest-budai forradalom hatására az uralkodó beleegyezett a független felelős magyar kormány felállításába, élén Batthyány Lajossal. Az uralkodó szentesítette a polgári átalakulást biztosító áprilisi törvényeket, Magyarország alkotmányos monarchia lett. A bécsi udvar – miután leverte az észak-itáliai forradalmakat – Magyarország ellen fordult. Az első népképviselői országgyűlés legsürgetőbb feladata így a honvédelem megszervezése volt. Az 1848 decemberében trónra került új uralkodó, I. Ferenc József összpontosított katonai támadást indított Magyarország ellen. Érezzék át a tanulók a nemzeti összefogás jelentőségét, melynek eredményeképp a tavaszi hadjárat során szinte a teljes ország felszabadult. Ez után a debreceni országgyűlés kimondhatta hazánk teljes függetlenségét és a Habsburg-uralkodóház trónfosztását. Az ország államformáját nem határozták meg, s a legfőbb

hatalmat (államfő) Kossuth kormányzóként gyakorolta. A bécsi udvar belátta, hogy saját erővel nem bírja legyűrni a magyar szabadságharcot. A császár – a Szent Szövetség szellemében – segítséget kért az orosz cártól. Az orosz beavatkozás eldöntötte a magyar szabadságharc sorsát. A vereségek után az utolsó nagyobb sereg fegyverletételre kényszerült.

Idegen nyelv: angol

- Ismert témákhoz kapcsolódó rövid kérések és kijelentések megértése
- Az életkornak megfelelő, ismert témakörökhöz kapcsolódó, rövid, egyszerű autentikus szövegek bemutatásának aktív követése; a tanult nyelvi elemek felismerése a szöveg lényegének, néhány konkrét információnak a kiszűrése megértést segítő, változatos feladatok segítségével.
- Tudatosan megválasztott nonverbális elemekkel támogatott mondanivaló kifejezése, egyre bővülő szókinccsel, begyakorolt beszédfordulatokkal, egyszerű nyelvi eszközökkel.
- Egyszerű, tényszerű információk megszerzése és továbbadása.
- Vélemény, gondolat, érzés kifejezése, illetve ezekre való rákérdezés egyszerű nyelvi eszközökkel.
- Ismert témákhoz, mindennapi helyzetekhez vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdések feltevése, kérések, felszólítások megfogalmazása, illetve az azokra történő válaszadás.
- Lehetőség esetén kapcsolatfelvétel, rövid társalgásban való részvétel
- Beszélgetés során nem értés esetén ismétlés, magyarázat kérése egyszerű nyelvi elemekkel megfogalmazott szöveg elmondása ismert témákról, felkészülés után.
- Tanári példa vagy autentikus hangzóanyag meghallgatás utáni elismétlése
- Rövid, egyszerű nyelvi eszközökkel, bővülő szókinccsel megfogalmazott szövegek megértése. Lényeges információk megtalálása egyszerű szövegekben. Egyszerű üzenetek, levelek, elektronikus üzenetek, SMS-ek, bejegyzések megértése. Egyszerű használati utasítások, instrukciók megértése, követése. Szavak és rövid szövegek másolása és diktálás utáni leírása. Egyszerű szerkezetű, összefüggő mondatok írása. Egyszerű szövegek írása kommunikációs céllal. Egyszerű írásos minták követése

Idegen nyelv: német

Hallott szöveg értése

- követni tudja a kissé komplexebb formában elhangzó és kevesebb nonverbális elemmel támogatott célnyelvi óravezetést;
- megérti az osztálytermi tevékenységekhez kapcsolódó, kevesebb nonverbális elemmel támogatott és bővülő szókinccsel megfogalmazott, de továbbra is rövid, egyszerű tanári utasításokat;
- megérti az ismert témákhoz kapcsolódó, egy-egy rövid mondatból álló kérdéseket, a néhány rövid mondatból álló megnyilatkozásokat;
- felismeri a mindennapi témakörökben elhangzó rövid, egyszerű szövegekben az ismerős szavakat, fordulatokat, ezekből képes következtetni a szövegek témájára;
- a megértést segítő feladatokra támaszkodva képes kiszűrni a lényegét és néhány konkrét információt ismert témájú rövid, egyszerű szövegekből;
- egyre önállóbban alkalmaz néhány, a megértést segítő alapvető stratégiát

Beszédképesség

- képes beszédszándékát egyszerű nyelvi eszközökkel, bővülő szókinccsel és nonverbális elemekkel támogatva kifejezni
- képes egyszerű kérdéseket feltenni ismert témákról, illetve egyszerű nyelvi eszközökkel válaszolni a hozzá intézett kérdésekre
- képes rövid beszélgetést folytatni ismert témákról, egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal
- képes rövid beszélgetést folytatni a társakkal a tanult témákról
- közösen elő tud adni rövid, egyszerű szövegeket

- kiejtése az ismert szöveg célnyelvi normákhoz közelít, intonációja helyes és beszédtempója megfelelő
- el tud mondani rövid, egyszerű szövegeket, illetve elő tud adni társaival közösen, tanári segítséggel párbeszédet;
- egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott, összefüggő leírást tud adni saját magáról és a környezetében előforduló tárgyokról, élőlényekről, eseményekről
- képes néhány egyszerű nyelvtani szerkezet és mondatfajta használatára
- el tud mondani ismert szöveget a célnyelvi normához közelítő kiejtéssel, intonációval és beszédtempóban

Olvasott szöveg értése

- a megértést segítő elemekre támaszkodva felismeri és megérti az egyszerű szövegekben az ismert neveket, szavakat és mondatokat;
- megérti a különböző műfajú, egyszerű, autentikus szövegek lényegét;
- el tudja végezni az olvasott szövegre vonatkozó egyszerű feladatokat;
- érdeklődése kialakul a célnyelvi kultúra irodalmi, művészeti alkotásai iránt.

Íráskészség

- képes ismert témáról rövid, egyszerű mondatokat írni;
- írásbeli válaszokat ad személyes adatokra vonatkozó egyszerű kérdésekre;
- elvégzi a közösen feldolgozott olvasott szöveghez kapcsolódó írásbeli feladatokat;
- képes ismert témáról rövid, egyszerű mondatokat írni;
- írásbeli válaszokat ad személyes adatokra vonatkozó egyszerű kérdésekre;
- elvégzi a közösen feldolgozott olvasott szöveghez kapcsolódó írásbeli feladatokat;
- részt vesz írásbeli nyelvi játékokban

7. ÉVFOLYAM

Biológia

- Ismerje fel a tanuló a tanult élőlényeket kép, vagy rajz alapján és tudja legjellemzőbb tulajdonságaikat.
- Tudja a tanult élőlényeket az élőhelyüknek megfelelő kontinensen elhelyezni.
- Tudjon minden tanult életközösségben legalább egy táplálékláncot készíteni.
- Ismerje a nevezetes szélességi köröket és az általuk határolt éghajlati öveket.
- Tudjon különbséget tenni az éghajlati övek és éghajlati területek között, és jellemezni azokat.
- Legyen tisztában az alapvető környezetvédelmi fogalmakkal és a környezetszennyezés megelőzésének módjaival.

Ismerje a rendszertani kategóriákat és azok jellemzőit. A tanult élőlényeket képes legyen ezekbe besorolni.

Fizika

- A tanuló ismerje a tanult fizikai mennyiségek fizikai jelét, mértékegységét, tudja használni a mérésükre alkalmazható mérőeszközöket, legyen képes a közismert mértékegységek közötti átváltásra.
- Ismerje a víz különböző halmazállapotait, a halmazállapot változásokhoz tartozó jelenségek szerepét a gyakorlati életben, időjárásban. Ismerje a háztartásokban, a közlekedésben alkalmazott energiahordozókat, értse az energiatakarékosság szükségességét, a fenntartható fejlődés fogalmát.
- Legyen képes a közlekedésben, a hétköznapi életben előforduló egyszerű mozgások jellemzésére. Ismerje a sebességváltozás és az erő kapcsolatát, tudja fizikai ismereteit felhasználni a járművek sebességváltozásakor fellépő jelenségek magyarázatára.
- IKT ismereteit tudja alkalmazni fizika témájú információgyűjtésben, -rendezésben, -megjelentetésben. Legyen képes mérési adatok táblázatos és grafikus ábrázolására. Ismerje és önálló

tanulás során használni tudja a tanórák során megismert online tananyagbázisokat, enciklopédiákat, elektronikus könyvtárakat.

- Tanult ismeretei alapján legyen képes a tananyaghoz tartozó kísérletek, hétköznapi jelenségek magyarázatára.

Földrajz

- A tanuló legyen képes az egyes kontinensek, tájak, országok természeti és társadalmi-gazdasági
- jellemzőit bemutató képek, ábrák, adatok elemzésére, tanári irányítás alapján alapvető összefüggések felismerésére.
- Tudja megadott szempontok alapján bemutatni az egyes kontinenseket, tipikus tájait, legfontosabb országait.
- Ismerje fel a természeti és társadalmi környezet alapvető összefüggéseit.
- Legyen képes különböző térképi és egyéb földrajzi tartalmú információk felhasználására a témákhoz kapcsolódóan.
- Tudja megmutatni térképen és felismerni kontúrtérképen a topográfiai fogalmakat.

Idegen nyelv: angol

- Ismert témákhoz kapcsolódó rövid kérések és kijelentések megértése
- Az életkornak megfelelő, ismert témakörökhöz kapcsolódó, rövid, egyszerű autentikus szövegek bemutatásának aktív követése; a tanult nyelvi elemek felismerése a szöveg lényegének, néhány konkrét információnak a kiszűrése megértést segítő, változatos feladatok segítségével.
- Tudatosan megválasztott nonverbális elemekkel támogatott mondanivaló kifejezése, egyre bővülő szókinccsel, begyakorolt beszédfordulatokkal, egyszerű nyelvi eszközökkel.
- Egyszerű, tényszerű információk megszerzése és továbbadása.
- Vélemény, gondolat, érzés kifejezése, illetve ezekre való rákérdezés egyszerű nyelvi eszközökkel.
- Ismert témákhoz, mindennapi helyzetekhez vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdések feltevése, kérések, felszólítások megfogalmazása, illetve az azokra történő válaszadás.
- Lehetőség esetén kapcsolatfelvétel, rövid társalgásban való részvétel
- Beszélgetés során meg nem értés esetén ismétlés, magyarázat kérése egyszerű nyelvi elemekkel megfogalmazott szöveg elmondása ismert témákról, felkészülés után.
- Tanári példa vagy autentikus hangzóanyag meghallgatás utáni elismétlése
- Rövid, egyszerű nyelvi eszközökkel, bővülő szókinccsel megfogalmazott szövegek megértése
- Lényeges információk megtalálása egyszerű szövegekben
- Egyszerű üzenetek, levelek, elektronikus üzenetek, SMS-ek, bejegyzések megértése.
- Egyszerű használati utasítások, instrukciók megértése, követése
- Szavak és rövid szövegek másolása és diktálás utáni leírása.
- Egyszerű szerkezetű, összefüggő mondatok írása
- Egyszerű szövegek írása kommunikációs céllal

Idegen nyelv: német

A WIR 4 tankönyv teljes szóanyaga: MODUL 13 – MODUL 16

- A városban található épületek megnevezése
- Helymeghatározás: Elöljárószavak: vor / in / an / neben
- Elöljárószavak: mit+ Dativ, zu+ Dativ
- A stehen/ liegen/ hängen igék használata
- A zu + Infinitiv szerkezet
- Vélemény kifejezése: A dass kötőszó használata
- Az ob kötőszó használata
- Az als kötőszó használata
- A módbeli segédigék Präteritum alakja

- Az igék Präteritum alakja

Szóbeli elvárások:

- Legyen képes meghívást megfogalmazni és arra válaszolni: Hast du Lust, ... zu gehen? / Ja, ich habe Lust. / Tut mir leid.
- Tudjon útbagazítást kérni és adni: Entschuldigung, wie komme ich zum / zur...?
- Tudja saját szobáját bemutatni.
- Legyen képes legjobb barátjáról/barátnőjéről, annak tulajdonságairól beszélni
- Tudjon kisgyermekkora történéseiről (pl.: első iskolai napjáról) mesélni (Als ich 6 Jahre alt war, ...)
- Tudjon napi,- hetirendjéről múlt időben (Präteritum) beszélni
- Tudjon egy rövid mesét elmondani
- Tudja a tanult mesét társaival együtt előadni (dramatizálni)

Kémia

- ismerje a tanult alapfogalmakat, tudja azok meghatározását,
- ismerje az anyag részecskeszerkezetét, az elemi részecskék, valamint az atom a molekula és az ion jellemző tulajdonságait,
- tudja csoportosítani az anyagokat,
- tudja megkülönböztetni az anyag fizikai és kémiai változásait,
- tudja csoportosítani a kémiai reakciókat,
- ismerje a periódusos rendszer első húsz elemének vegyjelét, a tanult molekulák és ionok képletét,
- ismerje a kémiai jelek mennyiségi jelentését,
- tudjon megoldani egyszerű számítási feladatokat,
- legyen tisztában a környezetet veszélyeztető hatásokkal, ismerje azok csökkentésének, illetve elhárításának lehetőségeit,
- tudja használni az egyszerű laboratóriumi eszközöket,
- tudja értelmezni a különböző háztartási vegyszerek használati utasításait,
- tudja kémiai ismereteit szabatosan néhány mondatban elmondani vagy leírni,
- tudja a jelenségek vizsgálata során szerzett tapasztalatait, megfigyeléseit szóban vagy írásban pontosan rögzíteni,
- tudja használni az iskolai könyvtár ismeretterjesztő könyveit és folyóiratait ismereteinek kiegészítésére.

Magyar irodalom

- A tanuló legyen képes irodalmi művek önálló és közös feldolgozására, elemzésére, értelmezésére.
- Legyen képes kulturáltan kommunikálni az irodalomról, ismereteit biztosan tudja alkalmazni, vitában tudjanak együttműködni partnereikkel.
- Tudjon tisztán, értelmes tagolással összefüggően beszélni.
- Ismerjenek irodalomtörténeti korszakokat, szerzői életműveket, stílusokat, irányzatokat.
- Legyen megfelelő ismerete alapvető irodalmi művekről, szerzőkről, korszakokról, stílusokról, tudásáról szóban és írásban is legyen képes számot adni.
- Értelmesen és pontosan tudja felolvasni a szövegeket, a kijelölt memoriterekét tisztán, tagoltan, megfelelő ritmusban tudja elmondani. (Kölcsey Ferenc: Huszt, Himnusz; Vörösmarty Mihály: Szózat; Petőfi Sándor: Nemzeti dal)
- Tudjon érthetően hangosan olvasni, néma olvasása mellett a hangos olvasás se okozzon számára megértési problémát.
- Házi olvasmányok: Jókai Mór: A köszívű ember fiai; Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője

Magyar nyelv

- A tanuló igazodjon el a mindennapi páros és csoportos kommunikációs helyzetekben.

- Legyen képes egy szépirodalmi, dokumentum- és ismeretterjesztő szöveg megértésére, a szövegből információk visszakeresésére. Tudja a szöveg tartalmát összefoglalni.
- Tudjon a különféle információhordozókból adatokat gyűjteni.
- Legyen képes önállóan rövid elbeszélést, leírást és jellemzést fogalmazni saját élményei, képzelete, valamint filmek és olvasmányok alapján.
- A tanuló ismerje a főbb szószerkezeteket. Tudja megnevezni és fölismerni a mondat részeit, a mondatrészeket a tanult módon jelölni az egyszerű mondatokban.
- Legyen képes adott témában felkészülés után vázlat segítségével néhány perces kiselőadást tartani.

Matematika

Gondolkodási módszerek

- Állítások megítélése aszerint, hogy jelentésük milyen viszonyban van egymással, ugyanazt jelentik, kizárják egymást, egymás tagadásai.
- Egyszerű állítások igazságának eldöntése.

Számtan, algebra

- Hatványozás fogalma pozitív egész kitevőre.
- Hatványozás azonosságai konkrét példákon.
- Számok normálalakja.
- Betűk használata.
- Algebrai kifejezések.
- Egytagú algebrai kifejezések összeadása, kivonása, szorzása.
- Kéttagú algebrai kifejezések szorzása egytagú és kéttagú algebrai kifejezéssel.
- Szöveges feladatok algebrai modelljének felismerése, meghatározása.
- Elsőfokú egyismeretlenes egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása.
- Elsőfokú egyenletekre vezető szöveges feladatok megoldása.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Lineáris függvények ábrázolása táblázattal.
- A lineáris függvény egyszerű tulajdonságai, tengelymetszet, meredekség, növekedés, csökkenés.
- Elsőfokú egyismeretlenes egyenlet grafikus megoldása
- Sorozatok folytatása, szabály felismerése.

Geometria

- Háromszögek nevezetes vonalainak ismerete.
- Háromszögek területének kiszámítása.
- Négyszögek osztályozása, paralelogramma, trapéz, rombusz tulajdonságai.
- Speciális négyszögek területének kiszámítása.
- Kör kerületének, területének kiszámítása.
- Középpontos tükrözés fogalma, tulajdonságai, szerkesztése.
- Szögfelező szerkesztése.
- Középpontosan szimmetrikus alakzatok.
- Szabályos sokszögek ismerete.
- Háromszögek szerkesztésének alapesetei.
- Szerkesztés lépéseinek lejegyzése.
- Háromszögek egybevágóságának alapesetei.
- Sokszögek átlóinak száma, belső, külső szögeinek összege.
- Egyenes hasábok, henger jellemzése, hálójá.

Valószínűség, statisztika

- Valószínűségi kísérlet kimeneteleinek felsorolása.
- Adatok gyűjtése, rendszerezése, ábrázolása.

Történelem

I. A nemzetállamok kora és a gazdasági élet új jelenségei

Tudják a tanulók, hogy XIX. század politikai irányzatai közül az egyik legmeghatározóbb a nacionalizmus eszméje volt, amely a nemzetállamok születése korában progresszív jelentéssel bírt. Értsék, hogy az egységes nemzetállamok megteremtésére irányuló törekvések mögött az anyanyelv használatának igénye, a nemzeti azonosságtudat erősödése és gazdasági motivációk egyaránt megtalálhatóak. Ismerjék meg az olasz és a német egység kialakulásának lépéseit, váljon világossá, hogy új nagyhatalmak jöttek létre, és ez egyidejűleg új, évtizedekre kiható ellentéteket is szült. A technika fejlődése az élet minden területén érezte a hatását. Ismerjék a tanulók a legfontosabb technikai vívmányokat, számoljanak be ezek jelentőségéről és sorolják fel a legjelentősebb magyar és külföldi kutatókat, feltalálókat. Legyenek tisztában azzal, hogy a technika a tudományokat (fotózás, mozgóképek) a művészeteket is megváltoztatta.

II. *Önkényuralom és kiegyezés. A dualizmus kora Magyarországon*

Tudják a tanulók, hogy milyen hatalmi és politikai érdekek vezettek el a kiegyezésig. Fontos, hogy tisztában legyenek a dualizmus rendszerének kompromisszumos jellegével és a politikai berendezkedés korlátaival. Ismerjék a feszítő társadalmi ellentéteket, a parasztság és a munkásság mozgalmait, amelyek kezelésére a politikai rendszer alkalmatlan volt. Az Osztrák–Magyar Monarchia fenntarthatatlansága mögött ismerjék fel és értsék meg a nemzetiségi törekvéseket, a nemzetiségeknek az önálló nemzetállam megteremtésére irányuló szándékát. Értsék a tanulók, hogy a feudális kötöttségeket sikerült felszámolni, de a feudális maradványok tovább éltek a magyar társadalomban. Tudjanak beszámolni a tanulók a korszak legfontosabb gazdasági, tudományos és művészeti értékeiről, Magyarország iparfejlődésben, a közlekedés korszerűsítésében elért eredményeiről, lássák az összefüggést a modern polgári állam kialakulása és a közoktatás fejlődése között. Értsék és értékeljék a dualizmus korának fejlődését az európai polgárosodás és hazai viszonyaink tükrében.

III. *A nagyhatalmak versengése és az első világháború*

A tanulók értsék meg azokat a hatalmi törekvéseket, amelyek az első világháború kirobbanásához vezettek. Ismerjék meg az egymással szemben álló szövetségi rendszereket, tudják, hogy az egyes országok melyik szövetségi rendszerhez tartoztak. Ismerjék meg az első világháború legfontosabb harci eszközeit, a hadviselés új formáit, a háború frontjait. Legyenek tisztában azzal, hogy a XX. században megváltozott a háborúk jellege, értsék, hogy miért „nagy háborúként” emlegetjük az első világháborút. Legyenek ismereteik arról, hogy a háború milyen kihatással volt a polgári lakosságra, a hátrország életére. Mutassák be a háború kiváltotta társadalmi feszültségeket és Oroszország példáján keresztül a politikai radikalizálódást. Lássák, hogy az első világháború az Osztrák–Magyar Monarchia felbomlásához vezetett.

IV. *„Húsz év fegyverszünet”. A két világháború közötti időszak*

Ismerjék a tanulók, hogy a Párizs környéki békék hogyan rajzolták át Európa térképét, értsék, hogy milyen okok vezettek a második világháború kitöréséhez. Ismerjék a nagy gazdasági világválság kibontakozásának okait és következményeit. Értsék annak a jelentőségét, hogy az Amerikai Egyesült Államok a válságot demokratikus eszközökkel tudta kezelni. Értsék az összefüggést Hitler hatalomra jutása és a gazdasági válság között. Értsék és tudjanak beszámolni arról, hogy milyen különbségek vannak a sztálini és a hitleri diktatúra között. Mutassák be a korszak néhány kiemelkedő politikai személyiségét, és értékeljék szerepüket.

V. *Magyarország a két világháború között*

Lássák a tanulók, hogy az első világháborús vereség belső zűrzavart és a történelmi Magyarország felbomlását eredményezte. Ismerjék a trianoni békediktátum megszületésének körülményeit, gazdasági, társadalmi és kulturális következményeit. Tudják, hogy Magyarországon a két világháború között korlátozott parlamentarizmus működött, ami nem jelentett demokráciát. A politikai és gazdasági konszolidáció eredményeképpen az ország belső viszonyai rendeződtek, a gazdaság fejlődni tudott, Magyarország kitört a külpolitikai elszigeteltségből, de a kedvező folyamatoknak véget vetett a gazdasági világválság. Az ország egyre inkább Németország befolyása alá került, a németbarátság pedig a belpolitikában folyamatos jobbrtolódást idézett elő. Lássák a tanulók az összefüggést a területi revízió igénye és a második világháborúba való sodródás között. Ismerjék

a tanulók a korszak legjelentősebb magyar politikusait, és tudják értékelni a szerepüket!

VI. A második világháború. Magyarország részvétele a háborúban

Ismerjék és értsék a tanulók, hogy a második világháború legfőbb oka a Párizs környéki békerendszer revíziója és a hitleri agresszió volt. Ismerjék Magyarország világháborúba sodródásának okait. Tudják elkülöníteni a háború egyes szakaszait és ismerjék fel fordulópontjait. Lássák a diplomáciai és a katonai események közötti összefüggéseket. Ismerjék a korszak meghatározó politikai személyiségeit és katonai vezetőit, a világháború legfontosabb frontjait, összecsapásait, jellemző haditechnikáját! Tudjanak a háború idején elkövetett népirtásokról, a holokausztról, és ítélik el ezeket a az eseményeket!

8. ÉVFOLYAM

Biológia

- Szerveződési szintek, sejtek és szövetek típusai és azok jellemzői, felismerésük képről.
- A bőr felépítése, rétegei, alkotórészei és ezek feladatai.
- A mozgás szervrendszere, részei, a csontok, izomtípusok, csontkapcsolódások (rajz)
- A légzés lényege, mechanizmusa, szervei, légzésszám.
- Az emésztés szervei, szakaszai, emésztőnedvek, tápanyagok, vitaminok
- A keringés szervei, vércörök és a szív (rajz), a vér, vércsoportok,
- A kiválasztás szervei (rajz), a szűrlet, a vizelet alkotói, művese
- Idegrendszer, hormonrendszer felépítése, főbb részei, feladatuk.

Az ember szaporodása, szervek és feladataik, Fejlődési szakaszok és főbb jellemzőik.

Fizika

- A tanuló ismerje a tanult fizikai mennyiségek (hosszúság, térfogat, tömeg, sűrűség, hőmérséklet, idő, nyomás, légnyomás, erő, súly, feszültség, áramerősség) fizikai jelét, mértékegységét, tudja használni a mérésekre alkalmazható mérőeszközöket, legyen képes a közismert mértékegységek közötti átváltásra.
- Ismerje a hang és a fény jellemzőit, a hallás és látás fizikai hátterét. Ismerje fel a gyakorlati életben tapasztalható fény- és zajszenyezést. Ismerje az ultrahang gyakorlati jelentőségét. Legyenek ismeretei a fényképezőgép és a távcsövek működéséről, az űrkutatás eszközeiről.
- Ismerje a Naprendszer objektumait, legyenek ismeretei az Univerzum felépüléséről. Értse a csillagjólás és a csillagászat közötti különbséget.
- Legyenek ismeretei az időjárás jelenségek, természeti katasztrófák fizikai hátteréről. Ismerje fel az ember környezetszennyező, természetkárosító tevékenységét.
- Az elektromos áramról tanult ismereteit tudja alkalmazni a háztartási elektromos készülékek használatakor, legyen tisztában az elektromos készülékek használata során fellépő kockázatokkal, veszélyekkel.
- IKT ismereteit tudja alkalmazni fizika témájú információ gyűjtésben, -rendezésben, -megjelenítésben. Ismerje és önálló tanulás során használni tudja a tanórák során megismert online tananyagbázisokat, enciklopédiákat, elektronikus könyvtárakat.
- Tanult ismeretei alapján legyen képes a tananyaghoz tartozó kísérletek, hétköznapi jelenségek magyarázatára.

Földrajz

- Tudja bemutatni hazánk földrajzi környezetének természeti és társadalmi-gazdasági jellemzőit megadott szempontok alapján.
- Tudja ismertetni hazánk tájainak természeti és társadalmi-gazdasági jellemzőit különböző térképi információk felhasználásával.
- Ismerje fel a természeti adottságok szerepét, hatását az egyes térségek gazdasági életében.
- Ismerje hazánk környezeti értékeit.

- Legyen képes önálló információgyűjtésre a megadott szempontok szerint különböző földrajzi-környezetvédelmi tartalmú információhordozókból, és tudja feldolgozni ezeket tanári irányítással.
- Tudja megmutatni térképen és felismerni kontúrtérképen a topográfiai fogalmakat. Tudja meghatározni és megfogalmazni földrajzi fekvésüket, kapcsoljon hozzájuk tartalmi jellemzőket.

Idegen nyelv: angol

- Ismert témákhoz kapcsolódó rövid kérések és kijelentések megértése
- Az életkornak megfelelő, ismert témakörökhöz kapcsolódó, rövid, egyszerű autentikus szövegek bemutatásának aktív követése; a tanult nyelvi elemek felismerése a szöveg lényegének, néhány konkrét információnak a kiszűrése megértést segítő, változatos feladatok segítségével.
- Tudatosan megválasztott nonverbális elemekkel támogatott mondanivaló kifejezése, egyre bővülő szókinccsel, begyakorolt beszédfordulatokkal, egyszerű nyelvi eszközökkel.
- Egyszerű, tényszerű információk megszerzése és továbbadása.
- Vélemény, gondolat, érzés kifejezése, illetve ezekre való rákérdezés egyszerű nyelvi eszközökkel.
- Ismert témákhoz, mindennapi helyzetekhez vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdések feltevése, kérések, felszólítások megfogalmazása, illetve az azokra történő válaszadás.
- Lehetőség esetén kapcsolatfelvétel, rövid társalgásban való részvétel
- Beszélgetés során meg nem értés esetén ismétlés, magyarázat kérése egyszerű nyelvi elemekkel megfogalmazott szöveg elmondása ismert témákról, felkészülés után.
- Tanári példa vagy autentikus hangzóanyag meghallgatás utáni elismétlése
- Rövid, egyszerű nyelvi eszközökkel, bővülő szókinccsel megfogalmazott szövegek megértése
- Lényeges információk megtalálása egyszerű szövegekben
- Egyszerű üzenetek, levelek, elektronikus üzenetek, SMS-ek, bejegyzések megértése.
- Egyszerű használati utasítások, instrukciók megértése, követése
- Szavak és rövid szövegek másolása és diktálás utáni leírása.
- Egyszerű szerkezetű, összefüggő mondatok írása
- Egyszerű szövegek írása kommunikációs céllal
- Egyszerű írásos minták követése

Idegen nyelv: német

A WIR 5 tankönyv teljes szóanyaga: MODUL 17-MODUL 20

- A werden ige
- A wenn kötőszó
- Célhatározói mellékmondatok: um zu+ Infinitiv szerkezet
- Melléknévragozás
- A was für ...? kérdőszó
- A welch...? kérdőszó
- A vonatkozó névmás alany és tárgyesete
- Feltételes mód / Konjunktiv Präsens: Wenn ich du wäre, würde ich...
- Statt zu + Infinitiv /stattdessen
- Vonzatos igék
- Szenvedő szerkezet

Szóbeli elvárások:

- Tudjon néhány foglalkozást bemutatni
- Tudjon mesélni jövőbeni terveiről
- Legyen képes mások számára tanácsokat megfogalmazni (An deiner Stelle würde ich...)
- Legyen képes személyek, családtagok jellemzésére
- Tudjon környezetvédelemmel kapcsolatos tippeket megfogalmazni

Kémia

- legyen képes táblázatot, grafikont értelmezni, ezekből adatokat kikeresni;
- ismerje az egyes elemcsoportok elhelyezkedését a periódusos rendszerben, legyen képes elektronszerkezeti alapon magyarázni egyes főcsoportok jellemző (kémiai) tulajdonságait
- legyen képes értelmezni az elemek és a vegyületek jellemző kémiai tulajdonságait;
- ismerje az egyes elemek és vegyületek élettani, környezeti hatásait;
- ismerje a mérgező anyagok jelét;
- a VII. főcsoport elemei közül ismerje a klórt;
- legyen képes elektronszerkezeti alapon értelmezni az egyes főcsoportbeli elemek jellemző kémiai tulajdonságait;
- ismerje a hidrogén; kén; kén-dioxid; oxigén; kénsav; salétromsav; szén-dioxid, szén-monoxid, szénsav; természetes elemi szenek legfontosabb tulajdonságait, felhasználási módjukat;
- ismerje a hidrogén-klorid, víz; kénessav; foszforsav, nitrogén; nitrogén-dioxid, ammónia; foszfor; szilícium, néhány szerves vegyület – metán, etil-alkohol, ecetsav, szőlőcukor, keményítő, cellulóz, zsírok, olajok, fehérjék, kőolaj, földgáz, műanyagok néhány gyakorlati élet szempontjából fontos tulajdonságát, felhasználási területeit, esetleges élettani hatását.
- ismerje a különféle gázhalmazállapotú tüzelőanyagok használatának szabályait, tűzveszélyességüket, a fűtőgáz és az égéstermékek élettani hatását;
- ismerje a kőolajpárlatok nevét, összetételét, előállítási módját, felhasználási területeit, tűzveszélyességüket,
- tudja felírni a sósav, a kénsav, a salétromsav, a szénsav vízzel, alkáli- és alkáliföldfémekkel, nátrium-hidroxiddal, szalmiákszesszel, kalcium-hidroxiddal való reakciójának egyenletét,
- tudja a szulfát- klorid- nitrát- karbonát- foszfát-ion képletét,
- ismerje a sók fogalmát, tudják néhány só tudományos és köznapi nevét, képletét, keletkezésük mikéntjét;
- tudja felírni a kén, szén, foszfor, nitrogén oxigénnel való reakciójának egyenletét, az oxidok vízzel való reakciójának egyenletét;
- tudjon megoldani egyszerű kémiai számításokat (tömeg %, sztöchiometriai számítások, anyagmennyiséggel kapcsolatos számítások stb).
- legyen képes a fémek tulajdonságok önálló elmondására, a fémek szerkezetének, tulajdonságainak jellemzésére, felhasználásuk, gyakorlati, élettani jelentőségének felsorolására;
- értse a jellemerősségi sor lényegét, a fémek redukáló sora segítségével tudjon értelmezni reakciókat;
- tudja a fontosabb fémek - nátrium, kalcium, alumínium, vas - fizikai, kémiai tulajdonságait, előfordulását, és gyakorlati jelentőségét;
- tudja a környezetükben előforduló alkálifém-és alkáliföldfém- alumínium- és vasvegyületek – konyhasó, kalcium-oxid, kalcium-hidroxid, kalcium-karbonát, nátrium-hidroxid, nátrium-karbonát kalcium-szulfát - néhány tulajdonságát, képletét, gyakorlati jelentőségét,
- ismerje a vizek lágyításának módjait;
- tudja miből és hogyan állítják elő az alumíniumot és a vasat;
- ismerj a vas – és az alumíniumgyártás elvi lényegét;
- ismerje egyes nemes- nehéz- és színesfémek legfontosabb tulajdonságait, felhasználási területeiket (réz, cink, ón, ólom, higany, ezüst, arany);
- legyen tisztában a korrózió lényegével, gyakorlati jelentőségével, az ellene való védekezés mikéntjeivel;
- ismerje a kerámiai ipar alapanyagait, terméktípusait, az építőanyagokat.

Magyar irodalom

- A tanuló a nyolcadik évfolyam végére legyen képes irodalmi művek önálló és közös feldolgozására, elemzésére, értelmezésére.

- Legyen képes önállóan különböző műfajú szövegek alkotására, írásaikban a szabatos, pontos megfogalmazásra.
- Legyen megfelelő ismerete irodalmi művekről, szerzőkről, korszakokról, stílusokról, tudásáról szóban és írásban is legyen képes számot adni.
- Tudjon tisztán, megfelelő ritmussal, értelmes tagolással összefüggően beszélni.
- Tudjon érthetően hangosan olvasni, néma olvasása mellett a hangos olvasás se okozzon megértési problémát.
- Legyen tisztában alapvető verstani kategóriákkal, ismerje a különböző ritmusrendszereket.
- Értelmesen és pontosan tudja felolvasni a szövegeket, a kijelölt memoriterek tisztán, tagoltan, megfelelő ritmusban tudja elmondani. Ady Endre: Góg és Magóg fia vagyok én; József Attila: Tiszta szívvel; Radnóti Miklós: Nem tudhatom
- Házi olvasmány: Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig

Magyar nyelv

- A tanuló igazodjon el a mindennapi páros és csoportos kommunikációs helyzetekben.
- Legyen képes egy szépirodalmi, dokumentum- és ismeretterjesztő szöveg megértésére, a szöveg szó szerinti jelentésén túli üzenet értelmezésére, a szövegből információk visszakeresésére.
- Tudja a szöveg tartalmát összefoglalni, róla jegyzetet és vázlatot készíteni önállóan.
- Tudjon a különféle információ hordozókból adatokat gyűjteni, jegyzeteket és vázlatot készíteni.
- Ismerje és a szövegalkotásban használja a különböző mondatfajtákat, ismerje fel és tudja megnevezni az összetett mondatokat és azok alaptípusait.
- Legyen képes irányított vitában kulturáltan részt venni.

Matematika

Gondolkodási módszerek

- Szabatos, pontos szóbeli és írásbeli fogalmazás.
- Elemek halmazokba rendezése.
- Halmazműveletek konkrét halmazokkal.

Számtan, algebra

- Alapműveletek a racionális számok körében.
- Konkrét számok négyzetgyöke.
- Egyszerű algebrai egész kifejezések átalakítása, helyettesítési értékének kiszámítása.
- Elsőfokú egyismeretlenes egyenletek megoldása.
- Szöveges feladatok megoldása.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Egyszerű másodfokú függvények.
- Az abszolútérték függvény.
- Hozzárendelési szabállyal adott függvények ábrázolása derékszögű koordináta-rendszerben.
- Egyenletek, egyenlőtlenségek grafikus megoldása.
- Sorozatok és vizsgálatuk, számtani, mértani sorozat.

Geometria

- Sokszögek csoportosítása különböző szempontok szerint.
- Háromszög, négyszög alapú hasábok, felszínük, térfogatuk.
- Eltolás a síkban – szerkesztések.
- Nagyítás, kicsinyítés felismerése hétköznapi szituációkban.
- Pitagorasz-tétel ismerete.
- Pitagorasz-tétel alkalmazása síkbeli és térbeli számításoknál.

Valószínűség, statisztika

- Relatív gyakoriság.
- Adatsokaság jellemzése közepekkel (módusz, medián, átlag).
- Grafikonok olvasása, készítése.

Történelem

I. A szuperhatalmak szembenállása

A kétpólusú világ, a nyugat-európai demokratikus államok és a kelet-közép-európai kommunista diktatúrák országainak bemutatása. A NATO és a Varsói Szerződés megalapítása, céljai. A szuperhatalom és a hidegháború fogalmainak magyarázata.

A második világháború utáni új államok születése, önállóvá válása és a harmadik világ fogalma és ezen országok politikai gazdasági értékelése.

A piacgazdaság és a tervgazdaság modelljének összehasonlítása.

II. Magyarország 1945-től az 1956-os forradalom és szabadságharc leveréséig

Az Ideiglenes kormánytól a kommunista diktatúra kiépüléséig; pártok és választások. A tanulók tudják, hogyan szerezték meg a kommunisták a teljes hatalmat a politikai ellenfelek és polgári pártok megsemmisítése után. Ismerjék a diktatúra kiépítésének eszközeit (titkosrendőrség), következményeit (államosítások, tervgazdaság, téveszkek, koncepciós perek, stb.), a pártállam fogalmát és jellemzőit. Ismerjék a határokon túlnyúló magyarság viszontagságait. Ismerje fel, hogy a Rákosi-rendszer gazdaságának kudarca, és a szovjet-rendszer meggyengülése vezetett az '56-os eseményekhez. Kövesse nyomon az 1956-os forradalom eseményeit és helyszíneit Budapesten és vidéken. Legyen büszke a szabadságharc hőseire, akik a sokszoros túlerővel szemben nem hiába buktak el.

III. Az Egységesülő Európa, a Globalizáció kiteljesedése

A Szovjetunió felbomlása és a demokratikus átalakulás Kelet- Közép Európában.

Ismerje fel az Európai Unió kialakulásának legfontosabb lépéseit, a globalizáció problémáit, nehézségeit.

IV. A Kádár- korszak

A megtorlás (kivégzések, Nagy Imre per), a megszilárdulás (amnesztia, „az új gazdasági mechanizmus”) és a „legvidámabb barakk”(viszonylagos jólét, „gulyáskommunizmus” és a 3T). A pártállam csődje a reformkommunizmus bukása.

V. Demokratikus viszonyok megteremtése és kiépítése Magyarországon

A rendszerváltoztatás főbb eseményeinek számbavétele. A harmadik Magyar Köztársaság megalakulása. A demokratikus intézmények és a független szakmai szervezetek kialakítása. Áttekintjük, hogy az államalapítás óta milyen jelentősebb események változtatták, határozták meg a kárpát-medencei és a magyarországi magyarság és nemzetiségek arányát.

A tanulók ismerjék fel, mennyiben változott a rendszerváltoztatást követően a helyzet. Milyen nemzetiségeket és nemzetiségi jogokat ismerünk?

VI. Társadalmi ismeretek

Szokás, hagyomány, illem, erkölcs fogalma, magyarázata. Törvényalkotás, a magyar alkotmány és a jogállamiság kérdései. Ismerjék fel, hogy a jogok és a kötelességek együtt járnak. Emberi jogok különös tekintettel a gyermekek és a tanulók jogai. Állam és különböző államformák jellemzői, összehasonlítása. A demokratikus Magyarország (intézményi és gazdasági sajátosságok)